

ZAKAJ JE POTREBNA PRENOVA VOLILNEGA SISTEMA?

Nacionalni svet za demokratično prenovo volilnega sistema

Ivan Svetlik

IZHODIŠČA

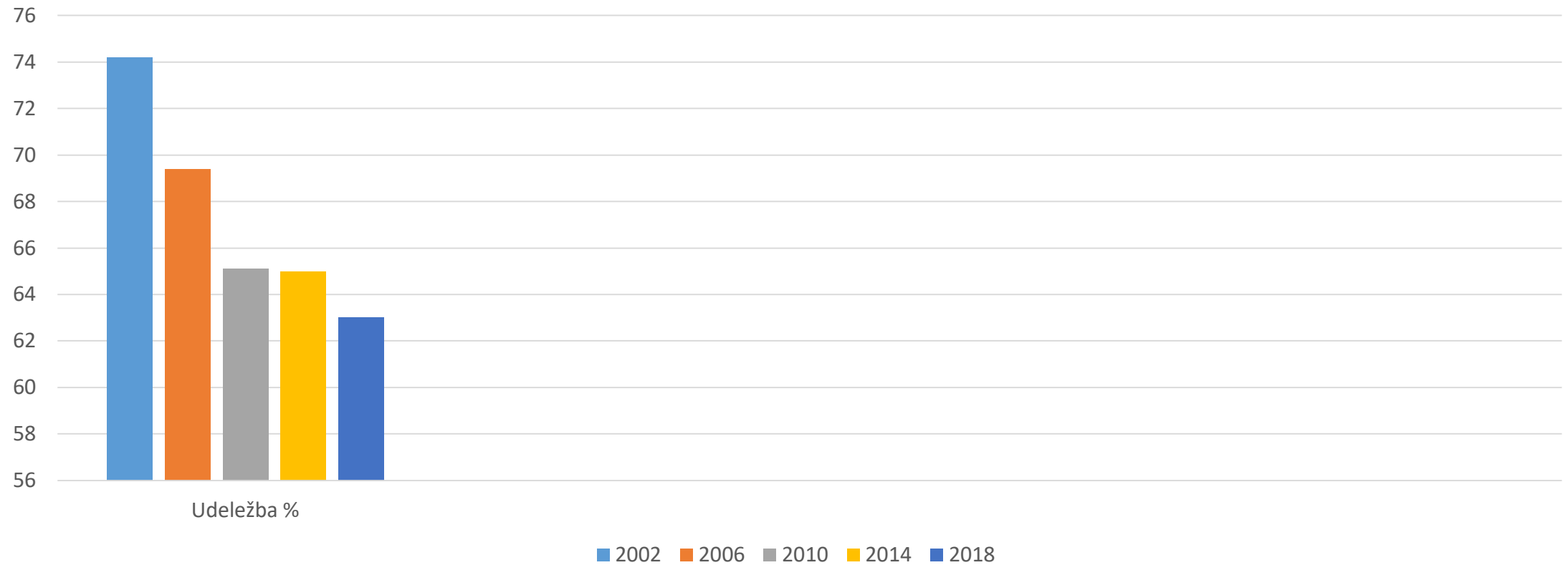
- V demokraciji ima **oblast ljudstvo**. To je dobro.
- Izvršuje jo **neposredno**: na referendumih.
- Izvršuje jo **posredno**: preko volitev in nadzora svojih predstavnikov – predsednika R, **poslancev DZ**, županov, svetnikov itd.
- Vpliv na kandidiranje, izbiro in nadzor predstavnikov ljudstva – demokratičnost - sta odvisna od **volilnega sistema**.

PROBLEM: Volilni sistem za volitve poslancev v DZ ne dosega visokih standardov demokratičnosti in pravičnosti

- Državljeni ne morejo uspešno kandidirati za poslance v DZ, če jih ne predlagajo politične stranke
- Volivci nimajo vpliva na izbiro poslancev, lahko izbirajo le stranke
- Poslanci volivcem ne odgovarjajo za svoja ravnanja, volivcem odgovarjajo stranke
- Nekateri volilni okraji nikoli ne dobijo ‚svojih‘ predstavnikov v DZ...

POSLEDICE: padajoča udeležba na volitvah v Sloveniji (ESS*, 2002 – 2018)

Naslov grafikona

* ESS - European Social Survey

POSLEDICE: nizka udeležba na volitvah – primerjalno (ESS, 2018)

Naslov grafikona

POSLEDICE: ljudje nimajo nič ali le malo vpliva na politiko (ESS, 2018)

Naslov grafikona

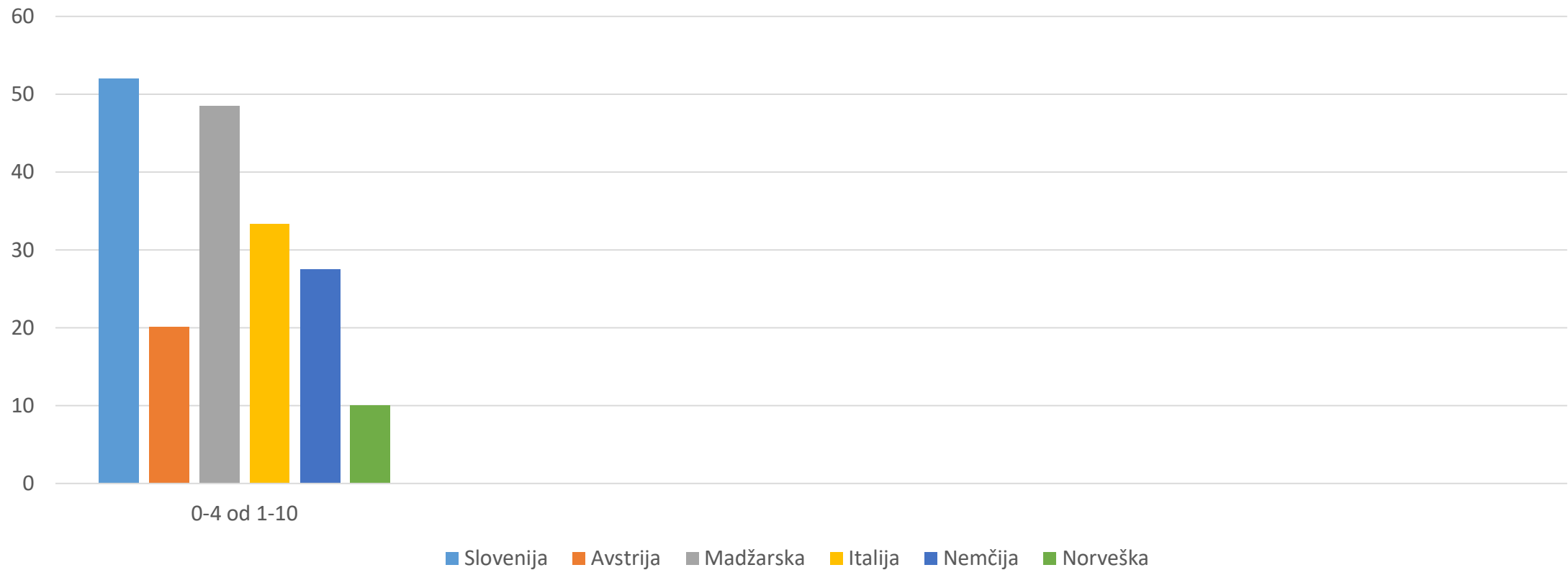
POSLEDICE: zelo malo ali le nekaj možnosti sodelovanja v politiki za vse (ESS, 2018)

Naslov grafikona

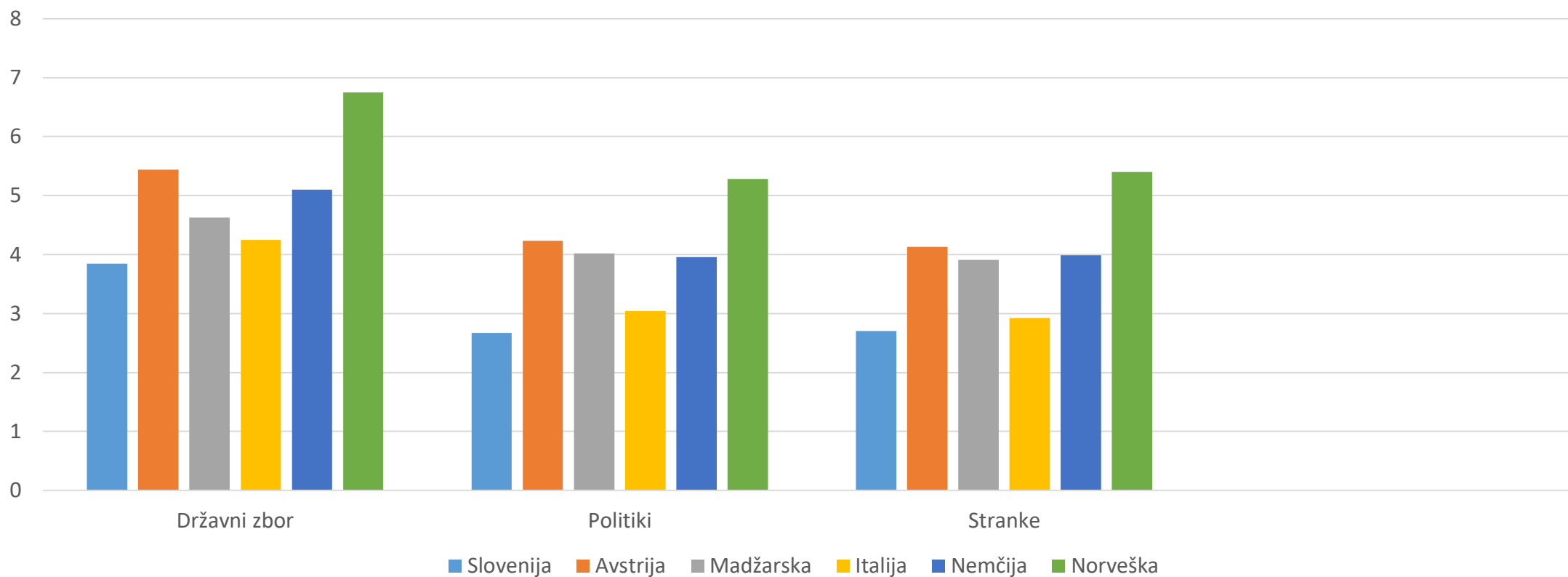
POSLEDICE: Ne-zadovoljstvo z delovanjem demokracije (ESS, 2018)

Naslov grafikona

POSLEDICE: Ne-zaupanje v politiko – povprečje od 1-10 (ESS, 2018)

Naslov grafikona

POSLEDICE: Zanimanje za politiko (ESS, 2018)

Naslov grafikona

DRUGE POSLEDICE

- Ne-obnavljanje politične elite, odvisno od od/zaprтости strank
- Upad kakovosti parlamentarizma
- Neuspeli poskusi prekinitve negativnega razvojnega trenda v prejšnjem desetletju: novi obrazi in nove stranke
- **KAJ IN KOLIKO LAHKO SPREMENI PRENOVLJENI VOLILNI SISTEM?**

CILJI SPREMEMBE VOLILNEGA SISTEMA

- Povečanje demokratičnosti in pravičnosti volilnega sistema in s tem zmanjšanje volilne abstinence in politične apatije.
- Spodbujanje odgovornosti in obnove politične elite in s tem kakovosti parlamentarizma.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- Vlaganje kandidatur tudi preko državljanskih list, ne le preko strank
- Razkritje podatkov o kandidatih in njihovih programih
- Domicilno načelo za kandidate za poslance na državljanskih listah
- Spolna uravnoteženost kandidatnih list
- Preferenčni glas – izbira kandidatov tudi na listah strank
- Omejitev prehajanja poslancev med strankami in v izvršno oblast
- Odpoklic poslanca in nadomestne volitve
- Izenačenje velikosti volilnih okrajev - vsak volilni okraj dobi vsaj enega poslanca